

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ב"ל 18-01-43294

לפני: כב' השופט מוסטפא קאסם, סגן נשיא
נציגת ציבור (עובדים): גב' יהודית שמעוני
נציג ציבור (מעסיקים): מר אריה להב

התובע

ע"י ב"כ עו"ד אדיר שויגמן

הנתבע

המוסד לביטוח לאומי

ע"י ב"כ עו"ד סירין זועבי בסול

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22

פסק דין

1. התובע סובל מליקוי בעורו (להלן: "הליקוי"), וזה לטענתו נגרם לו עקב עבודתו. תביעת התובע להכיר בליקוי ממנו הוא סובל כנובע מתנאי עבודתו נדחתה, וזאת כעולה ממכתב הדחיה מיום 5.11.17.
- הנתבע טען כי לא הוכח קיומו של קשר סיבתי רפואי בין הליקוי לתנאי העבודה, וכי הליקוי התפתח על רקע מצב תחלואתי טבעי.
2. התובע הגיש תביעה בה ביקש להכיר בליקוי כפגיעה בעבודה בעוד שהנתבע חזר במסגרת כתב ההגנה על האמור במכתב הדחיה.
3. הצדדים הסכימו כי ימונה מומחה רפואי לצורך הדיון בשאלת הקשר הסיבתי-רפואי בין הליקוי ממנו סובל התובע לבין תנאי עבודתו, וזאת על בסיס התשתית העובדתית שלהלן:
  - א. התובע עבד במרכז השיקום והאחזקה (מש"א)-7200, המהווה יחידה טכנולוגית של אמצעי הלחימה במערך צה"ל בין השנים 1979-2014.
  - ב. התובע עבד במחלקת עיבוד שבבי בכל השנים, בהתחלה על מכונות קונבנציונאליות והחל משנת 1990 על מכונות CNC.

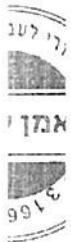

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ב"ל 43294-01-18

- 1 ג. במסגרת עבודתו עבד התובע עם נוזל קירור לעיבוד שבבי שמספרו 6813
2 (מסוג PVR-6813-937).
3
- 4 ד. שעות עבודתו היו בין 8-12 שעות ביום וכללו שעות נוספות במידת הצורך.
5
- 6 ה. במהלך עבודתו שהה התובע באותה מחלקה, אשר גודלה הוא 20X15
7 באותו המקום ועבד על אותה המכונה (וזאת למעט הפסקות אוכל
8 ושתייה). המדובר במחלקה סגורה.
9
- 10 ו. במחלקה בה עבד, פעלו ארבע מכונות לעיבוד שבבי, היה בה מיזוג אוויר
11 ומאוורר תעשייתי ליד כל עמדה לנוחות העובד בה.
12 התובע עבד ללא נשמיות וללא אמצעי מיגון נוספים.
13
- 14 ז. במסגרת עבודתו נדרש התובע לפי הצורך למלא את מכונת ה- CNC
15 בשמן האמולסיה באמצעות דליים, להפעיל את המכונה ולפתוח את
16 הדלת שלה עם סיום הפעולה שארכה פרק זמן משתנה בהתאם לגודל
17 החלקים (לפעמים כל דקה ולפעמים כל חצי שעה). עם סיום הפעולה
18 נדרש התובע להוציא את החלקים מהמסילה ולעיתים מתוך המכונה
19 במידה ונתקעו בדרכן.
20
- 21 ח. במהלך פעולת המכונה שהה התובע לצידה.
22
- 23 ט. עם צאת החלקים הרטובים משמן האמולסיה מהמכונה, אחז אותם
24 התובע בידו וייבש אותם באמצעות צינור לחץ אוויר בתוך החדר.
25
- 26 י. בכל יום היה מנקה התובע את המכונה מבפנים עם סמרטוט ופעם בחודש
27 היה על התובע לנקות את המכונה ניקוי יסודי במשך יום שלם, במהלכו
28 רוקן את אמבטיות השמנים, פתח את כל חלקי המכונה וניקה את
29 החלקים. ניקוי המכונה התבצע בתוך החדר.
30
- 31 י"א. עבודת התובע הייתה מלכלכת ולעובדים סופקו מקלחות.

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ב"ל 18-01-43294

1

2 י"ב. את הפעולות המתוארות לעיל, ביצעו גם יתר העובדים במחלקה של
3 התובע.

4

5 בהתאם לעובדות המוסכמות, ניתנה החלטה ביום 13.2.19, בה מינה בית הדין .4
6 מטעמו את ד"ר ציקל שלום קרין, שהנה מומחית בתחום הרפואה התעסוקתית
7 (להלן: "המומחית").

8

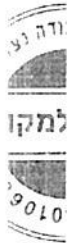
9 המומחית הגישה את חוות הדעת ממנה עולה כי התובע לקה בסרטן קשקשי של
10 הפה, גידול השייך במקורו לחלל הפה.

11

12 המומחית התייחסה בהרחבה, במסגרת חוות הדעת, לשאלה האם יש קשר בין
13 חשיפת התובע לנוזלי קירור לבין מחלתו, כדלקמן:

14

15 "התובע עבד במחלקת עיבוד שבבי כל השנים. כאשר בתהליכים המתוארים
16 מותזים באופן קבוע נוזלי קירור לעיבוד שבבים, התובע עבד ללא נשמיות וללא
17 אמצעי מיגון. התובע נחשף לנוזלי חיתוך שהם תערובות של שמנים, סבונים,
18 חומרים פעילי שטח, חומרים אנטיבקטריאלים, חומרים נוגדי בליעה, וחומרים
19 מונעים קורוזיה. שמנים טהורים אינם מסיסים ושמנים על בסיס מים
20 מסיסים. שמני החיתוך המסיסים מתחלקים לכאלה המכילים שמנים
21 מינרליים ולסינתטיים. כיום השמנים עוברים תהליך זיקוק להקטנת תכולת
22 תרכובות הפחמנים הפולי ארמוטים PAH המסרטנים שבהם. שמנים
23 סינתטיים הם הנקיים ביותר בשימוש תולדות היעדרם של חומרים אורגניים
24 בתערובת. בנוסף כפי שידוע בספרות המקצועית התעסוקתית: מחקרים שונים
25 שנערכו זיהו קשר בין חשיפה לנוזלי חיתוך לבין סוגי סרטן שונים. המסקנה
26 לגבי סרטן העור/סקרוטום, לרינקס ורקטום כתוצאה מחשיפה לשמנים
27 מינרליים טהורים וסרטן הפנקריאס לחשיפה מנוזלים סינתטיים. (אין
28 מסקנה חד משמעית לגבי סוג הסרטן) המסקנה החד משמעית היחידה היא
29 רק לגבי הקשר בין סרטן העור לנוזלי חיתוך וזאת לגבי עובדים שנחשפו עד
30 שנות ה-70 לנוזלי חיתוך. כיום, שופרו תנאי העבודה והמודעות לסיכונים
31 גברה- כך שרמות החשיפה לנוזלי חיתוך פחתו וגם הרכבם של נוזלי החיתוך
32 השתנה באופן משמעותי והוצאו מהם תרכובות הידועות כמסרטנות...

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ב"ל 18-01-43294

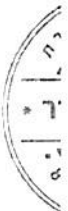
1 התהליכים המתוארים בעבודת התובע הם תהליכים הגורמים ליצירת ערפילי
2 שמן המרחפים באוויר הן בזמן פעילות המכונה בעת העיבוד השבבי והן
3 בפעילויות בהן נדרש למלא את המכונה, להוציא חלקים או לנקות חלקים עם
4 אוויר. התהליכים המתוארים גורמים לחשיפה עורית ונשימתית לשמנים.
5 חשיפה כזו לאזור השפתיים על ידי מגע עם ידיים לא נקיות או כתוצאה
6 מנתיזים באוויר, עלולה לגרום לחשיפה חוזרת ונשנית יום יומית. יתר על כן,
7 התובע עבד משנת 1979, כך שלא ניתן לשלול חשיפה לשמנים מינרליים שלא
8 טופלו או טופלו חלקית בשנות עבודתו הראשונות שהשפיעו וגרמו למנגנון של
9 החמרה או מיקרוטראומה למחלת התובע. אין זה מן הנמנע כי שמנים
10 מינרליים שיוצעים בוודאות כגורמים לסרטן העור וסקרוטום, ישפיעו באזור
11 השפה החיצונית במנגנון שתואר לעיל. האזור בו לקה התובע בשפה התחתונה
12 הוא אזור חיצוני בגבול בין אזור בוקאלי לאזור העור ולכן לא ניתן לשלול
13 השפעה מסרטנת של נוזלי החיתוך עליהם נחשף התובע בשנים הראשונות
14 לעבודתו.

15 מרשימת התרופות שהונפקו לתובע עולה שימוש בתכשיר המכיל
16 הדרוכלורותיאזיד בשנים שקדמו לפרוץ המחלה. מבחינת IARC מדובר בגורם
17 לא וודאי כך שגם אם הייתה לתכשיר השפעה כלשהי על מחלת התובע, היא
18 זניחה מאחר ומדובר בגורם לא וודאי.

19
20 לסיכום, קבעה המומחית בחוות דעתה כדלקמן:

21 "קיימות עדויות מדעיות התומכות באפשרות כי חשיפה לשמני אמולסיה
22 טהורים או מעובדים חלקית מעלה סיכון לסרטן העור והסקרוטום. אמנם לא
23 קיימות עדויות מדעיות להסקה על קשר כזה בין סרטן השפה וחשיפה
24 לשמנים, אך במקרה ייחודי זה לנוכח תיאור מיקומו של הנגע באזור חיצוני
25 חשוף פוטנציאלית, חשיפה יום יומית של התובע במסגרת עבודתו, ללא אמצעי
26 מיגון כאשר לכך נוסף כי התובע החל עבודתו בשנת 1979 והקיפה של החשיפה
27 לשמנים מינרליים ומהותה בשנים אלה לא ברורה, קשה לשלול בוודאות
28 תרומה אפשרית של חשיפתו בשלב זה או אחר על התפתחות מחלתו. לכן לנוכח
29 הנסיבות מתוארות במקרה יחודי זה יש לקבוע קשר סיבתי".

30

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ב"ל 43294-01-18

5. זאת ועוד, על מנת לציין דברים בשם אומרם ומפאת חשיבות הדברים נביא להלן את השאלות שהופנו למומחית, במסגרת חוות הדעת, ואת תשובותיה עליהן בהתאמה:

שאלה:

א. מה המחלות או הליקוים שמהם סובל התובע בעורו?

תשובה:

Sec שפה.

שאלה:

ב. האם ניתן לקבוע, בסבירות של מעל 50%, קיומו של קשר סיבתי בין עבודת התובע לליקוים מהם הוא סובל? גם החמרת מצב הליקוים עקב העבודה משמעה קיום קשר סיבתי בין השניים.

תשובה:

כן.

שאלה:

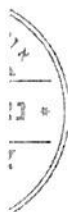
ג. ככל שהתשובה לשאלה הקודמת הינה בחיוב, וקיים לדעת המומחית קשר סיבתי בין העבודה לליקוים, היא מתבקשת להשיב לשאלה הבאה בדבר אופן קרות הליקוים, דהיינו: האם בעיקרו של דבר ניתן לומר, כי ליקויו של התובע עקב עבודתו נגרמו על דרך של פגיעות זעירות כך שכל אחת מהן הסבה לו נזק בלתי הדיר עד שהצטברות הנזקים הזעירים הללו זה על גבי זה גרמה גם כן לליקויו? (כדוגמת טיפות מים המחוררות את האבן עליה הן נוטפות).

תשובה:

כן.

שאלה:

ד. ככל והמומחית תשיב לשאלה הקודמת בחיוב, היחא מתבקשת להשיב לשאלה הבאה בדבר השפעת העבודה על הליקוים ביחס לגורמים האחרים, דהיינו- האם לעבודת התובע השפעה משמעותית על ליקויו של התובע? (השפעה משמעותית על פי הפסיקה הינה בשיעור של 20% ומעלה).

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ב"ל 43294-01-18

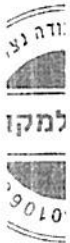
1 התנהגות קלינית בדומה לסרטן העור. קיימת מסקנה חד משמעית בין
 2 חשיפה לנוזלי חיתוך שלא עברו זיקוק לסרטן העור. התהליכים
 3 המתוארים גורמים לחשיפה עורית ונשימתית לשמנים. חשיפה כזו
 4 באזור השפתיים על ידי מגע עם ידיים לא נקיות או כתוצאה מנתזים
 5 באוויר, עלולה לגרום לחשיפה חוזרת ונשנית יום יומית. יתר על כן,
 6 התובע עבד משנת 1979, כך שלא ניתן לשלול חשיפה לשמנים מינרליים
 7 שלא טופלו או טופלו חלקית בשנות עבודתו הראשונות שהשפיעו או
 8 גרמו למנגנון של החמרה או מיקרו טראומה למחלת התובע. אין זה מן
 9 הנמנע כי שמנים מינרליים שידועים בוודאות כגורמים לסרטן העור
 10 וסקרוטום, ישפיעו באזור השפה החיצונית במנגנון שתואר לעיל. האזור
 11 בו לקה התובע בשפה התחתונה הוא אזור חיצוני בגבול בין אזור בוקאלי
 12 לאזור העור ולכן לא ניתן לשלול השפעה מסרטנת של נוזלי החיתוך
 13 אליהם נחשף התובע בשנים הראשונות לעבודתו. לכך נוסף, כי התובע
 14 החל עבודתו בשנת 1979 והיקפה של החשיפה לשמנים מינרליים
 15 ומהותה בשנים אלה לא ברורה. קשה לשלול בוודאות תרומה אפשרית
 16 של חשיפתו בשלב זה או אחר על התפתחות מחלתו. לכן לנוכח הנסיבות
 17 מתוארות במקרה יחודי זה יש לקבוע קשר סיבתי".

18
 19 לאור תשובותיה של המומחית לשאלות הבהרה הגיש הנתבע בקשה לדחיית
 20 התביעה ולחילופין, לפסילת חוות דעת המומחית ומינוי מומחה אחר במקומה.
 21 בהחלטה המנומקת מיום 5.2.20 נדחתה הבקשה וביקרה לכך הנתבע התבקש
 22 להודיע מה מבוקשו באשר להמשך ההליכים בתיק.

23
 24 בעקבות החלטת בית הדין, הגיש הנתבע בקשה נוספת להפניית שאלות הבהרה
 25 – וזו נדחתה על ידי בית הדין בהחלטתו המנומקת מיום 10.3.20.

26
 27 משנדחתה בקשת הנתבע למינוי מומחה אחר וגם בקשתו להפניית סבב נוסף של
 28 שאלות הבהרה, לאחר שניתנה לנתבע הזדמנות להפניית שאלות הבהרה הודיע
 29 הנתבע כי הוא עדיין סבור שנפלו כשלים בחוות הדעת ועדיין יש שאלות שנתרו
 30 פתוחות – ועל כן ביקש להגיש סיכומים.
 31 לפיכך ניתנה החלטה בדבר הגשת סיכומים.

32

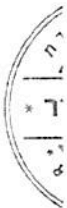

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ב"ל 43294-01-18

10. התובע טען בסיכומיו כי בעניינינו קיימת חוות דעת ברורה וחד משמעית, מטעם מומחית אובייקטיבית אשר מונתה על ידי בית הדין, ולפיה קיים קשר סיבתי בין מחלתו של התובע לבין אופי עבודתו והחשיפה לחומרים מסוכנים. מכל מקום, התעקשותו של הנתבע למינוי מומחה אחר אינה ברורה שעה שבהתאם להלכה הפסוקה מקום בו מונחות שתי חוות דעת המביעות עמדה מנוגדת בעניין הקשר הסיבתי הרי שהכלל הוא שיש להעדיף את זו הקובעת קיומו של קשר סיבתי.
- לאור האמור, יש לקבל את התביעה ולהכיר במחלת התובע כמחלת מקצוע.
11. הנתבע חזר בסיכומיו על הטענות שהעלה בבקשה לדחיית התביעה ולחילופין לפסילת חוות דעת המומחית ומינוי מומחה אחר במקומה, ואלו עיקרן:
- מבחינה מהותית הקשר הסיבתי שנקבע על ידי המומחית הוא קשר סיבתי ספקולטיבי שהתבסס על "לא ניתן לשלול", "אין זה מן הנמנע", "קשה לשלול בוודאות תרומה אפשרית" ו"עלול לגרום" – כאשר על פי פסיקת בית הדין הארצי קשר סיבתי כזה אינו עונה על קשר סיבתי מעל 50%.
- כך למשל, המומחית מטעם בית הדין קבעה בחוות דעתה, בין היתר, כדלקמן: **"קשה לשלול בוודאות תרומה אפשרית של חשיפתו בשלב זה או אחר על התפתחות מחלתו. לכן לנוכח הנסיבות המתוארות במקרה ייחודי זה יש לקבוע קשר סיבתי"**. לאחר מכן ענתה המומחית ב- **"כן"** לשאלת בית הדין שלפיה: **"האם ניתן לקבוע בסבירות של מעל 50%, קיומו של קשר סיבתי..."** לטענת הנתבע, הנימוק של המומחית לפיו **"קשה לשלול בוודאות תרומה אפשרית..."** אינו מתיישב עם תשובתה הלא מנומקת כי קיים קשר סיבתי מעל 50% (נימוק שחזר גם בתשובתיה לשאלות ההבהרה). ודוק. קביעת המומחית שקשה לשלול בוודאות **"תרומה אפשרית"** מתיישבת יותר עם המסקנה שהקשר הסיבתי הוא מתחת ל- 50%.
- יוצא אפוא, שבחוות דעתה של המומחית קיימת סתירה לוגית בין תשובתה הסופית (קשר סיבתי מעל 50%) לבין מסקנתה **"קשה לשלול בוודאות תרומה אפשרית..."** ולכן, הנימוק של המומחית איננו מספיק לקביעת קשר סיבתי מעל 50%.

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ב"ל 18-01-43294

1 זאת ועוד, המומחית הודתה בתשובתה לשאלה ב' לשאלות ההבהרה שאין
2 מחקרים אשר הראו קשר סיבתי מובהק בין חשיפה ל-MWF לסרטן השפה.
3
4 לאור האמור, ומשחוות הדעת מגלה סתירות ואינה מתבססת על ספרות רפואית
5 או על מחקרים, לא ניתן להתבסס עליה להכרעת בית הדין בתביעה, ועל כן יש
6 לדחות את התביעה.
7

דיון והכרעה

8
9
10 12. עסקינן בתביעה להכיר בליקוי ממנו סובל התובע כמחלת מקצוע.

11 כאמור, לצורך בחינת התביעה, בית הדין מינה מומחית רפואית שהגישה את
12 חוות דעתה (לרבות חוות דעת משלימה בדרך של מענה לשאלות הבהרה).
13

14 13. לדידנו, בחינת חוות דעתה של המומחית כמכלול מעלה שמדובר בחוות דעת
15 ברורה שאינה נזקקת לפרשנויות יתר. כפי שכבר קבענו בהחלטתנו מיום 5.2.20,
16 בחירתו של הנתבע להתבסס על שורה זו או אחרת מתוך חוות הדעת הינה בחירה
17 סלקטיבית החוטאת למהות חוות הדעת. חוות דעת המומחית, תוך קריאתה
18 כמכלול, מצביעה על קשר סיבתי חיובי ודאי. המומחית אומנם ציינה כי "קשה
19 לשלול...", אלא שהשיבה באופן חיובי ומפורט לעניין קיומו של קשר סיבתי
20 במידה העולה על 50% וכי השפעת העבודה עולה על 20%. המשפט שמתחיל
21 במילים "קשה לשלול..." עליו משליך הנתבע את יבבו, הושלם על ידי התשובות
22 האחרות המאשרות את עניין קיומו של הקשר הסיבתי, כאמור.
23

24 נוסף ונדגיש כי המומחית התייחסה בחוות דעתה בפירוט לעניין התהליכים
25 התעסוקתיים לגרימת המחלה, ונימקה, הכיצד יש בשמנים אליהם נחשף
26 התובע, כדי לגרום למחלה בה לקה. בהקשר זה המומחית התייחסה למיקום
27 המחלה שבה לקה התובע "**בשפה התחתונה**", ובתוך כך התייחסה לאותו
28 מיקום כחלק מהעור שהושפע מהיקף חשיפת התובע במשך השנים ל"**נוזלי**
29 **קירור לעיבוד שבבים**". כמו כן, המומחית הסבירה במסגרת חוות דעתה ביחס
30 לתהליך גרימת המחלה על דרך החשיפה החוזרת והנשנית – קרי על דרך

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ב"ל 18-01-43294

- 1 המיקרוטראומה: "התהליכים המתוארים גורמים לחשיפה עורית ונשימתית
 2 לשמנים. חשיפה כזו לאזור השפתיים על ידי מגע עם ידיים לא נקיות או
 3 כתוצאה מנתזים באוויר, עלולה לגרום לחשיפה חוזרת ונשנית יום יומית".
 4 קביעתה של המומחית, ולפיה השפעת העבודה על המחלה במיקום הספציפי של
 5 חלק הגוף ("בשפה התחתונה") קיבלה אישוש נוסף במסגרת חוות דעתה
 6 המשלימה שניתנה בדרך של מתן מענה לשאלות ההבהרה שהופנו אליה, שבה
 7 ציינה המומחית כי: "לסרטן השפה התנהגות קלינית בדומה לסרטן העור.
 8 קיימת מסקנה חד משמעית בין חשיפה לנוזלי חיתוך שלא עברו זיקוק לסרטן
 9 העור. התהליכים המתוארים גורמים לחשיפה עורית ונשימתית לשמנים.
 10 חשיפה כזו באזור השפתיים על ידי מגע עם ידיים לא נקיות או כתוצאה
 11 מנתזים באוויר, עלולה לגרום לחשיפה חוזרת ונשנית יום יומית (ההדגשה אינה
 12 במקור, מ.ק)".
 13
- 14 .14 עוד נציין, כפי שכבר הוסבר, כי בהקשר שלפנינו נקבע על ידי בית המשפט העליון
 15 כי "תהליכי ההתפתחות של מחלות רבות אינם מובנים עד תום... מעט מאוד
 16 ידוע על רבבות סוגי הכימיקלים הקיימים או על מידת רעילותם" (ע"א 1639/01
 17 קיבוץ מעין צבי נ' קרישוב, פ"ד נח (5) 215 (2004); להלן: הלכת קרישוב), כאשר
 18 "על בית-המשפט להביא בחשבון את ההבדל המהותי שבין אופן הוכחת
 19 תביעות במשפט האזרחי, הדורשת רמת ודאות שהיא מעבר ל-50% בלבד, לבין
 20 רמת הוודאות הנדרשת לצורך קביעת עובדות בעולם המדע, שם הוכחה ברמת
 21 הסתברות של 51%, אינה נחשבת כהוכחה כלל. לשם כך, על בית-המשפט
 22 לדלות מעדויות המומחים המדעיים, שעולם מושגיהם, ורמות ההוכחה אליהן
 23 הם רגילים שונים בתכלית, את התשובה לשאלה המשפטית (השונה) של
 24 עמידה ברף מאזן ההסתברויות..." (...לאפשרות החלת הלכת קרישוב בהקשר
 25 הביטחון הסוציאלי ראו והשוו בין היתר את: עב"ל (ארצי) 16361-02-14 משה
 26 קמחזי - המוסד לביטוח לאומי (9.9.15); עב"ל (ארצי) 34031-09-15 אביטל יד
 27 שלום - המוסד לביטוח לאומי (24.1.19)).
 28
- 29 .15 במקרה שלפנינו אין צורך בקביעת קשר סיבתי משפטי לפי מודל אינדוקטיבי
 30 בניגוד לראיות המדעיות, ואף אין מדובר במצב של עמימות סיבתית (דנ"א
 31 4693/05 בית חולים כרמל חיפה נ' מלול, פ"ד סד(1) 533 (2010)), שהרי קיימת
 32 חוות דעת רפואית מנומקת של המומחית הרפואית האובייקטיבית מטעם בית

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ב"ל 18-01-43294

1 הדין. המומחית ביצעה את מלאכתה באופן יסודי בהתבסס על מכלול החומר
 2 שפורט בחוות הדעת; לא הסתפקה בכך שאין מחקר קונקרטי הקובע באופן
 3 מפורש קשר סיבתי ברמת ודאות מוחלטת, אלא ניתחה מחקרים אחרים,
 4 והגיעה למסקנה מנומקת ומפורטת לפיה קיימת סבירות העולה על 50% בדבר
 5 קיומו של קשר סיבתי. במילים אחרות - המומחית שוכנעה בהתבסס על שקלול
 6 המחקרים המדעיים השונים כי סביר יותר שמחלת התובע נגרמה כתוצאה
 7 מחשיפתו לחומרים שונים שפורטו בחוות הדעת, ודי בכך לפי הפסיקה כדי
 8 לעמוד בהוכחת הקשר הסיבתי הדרוש בתיקי פגיעה בעבודה.
 9

10 בטרם נעילה נוסף ונאמר כי גם לו נעתרנו לבקשת הנתבע למינוי מומחה נוסף,
 11 ולא כך היא, הרי שכבר נפסק כי "ככלל, כאשר קיימת מחלוקת בין מומחים
 12 יועצים רפואיים שהתמנו על-ידי בית-הדין, בשאלת הקשר הסיבתי, יכריע
 13 בית-הדין על-פי עקרונות פירוש חקיקה מתחום הביטחון הסוציאלי, שלפיהם
 14 פועל הספק לטובת המבוטח" (ראו עב"ל (ארצי) 213/98 שרלוט וינמן - המוסד
 15 לביטוח לאומי, פד"ע לח 558 (2003), וכן בג"צ 8022/14 בן חמו נ' בית הדין
 16 הארצי לעבודה (22.7.15)). משכך, במצב בו חוות הדעת של המומחית מטעם בית
 17 הדין היא לטובת המבוטח, וחוות הדעת היא מנומקת, בהירה ומבוססת יוצא
 18 שגם אם המומחה הנוסף היה סבור אחרת - ממילא היינו מעדיפים (דרך כלל
 19 ולמעט אם קיימות נסיבות המצדיקות קביעה אחרת) את חוות הדעת המטיבה
 20 עם המבוטח.

21 למותר לציין, כי בית הדין כבר נדרש בהחלטתו הקודמת לבקשה למינוי אחר
 22 ולא מצא כל הצדקה למינויו של מומחה שכזה.

23 אין לנו בעניין זה אלא להפנות להחלטת בית הדין מיום 5.2.2020.

סיכום

26 17. לאור כל האמור לעיל, ובהתאם לחוות דעתה של המומחית אנו קובעים כי
 27 התובע הרים את נטל ההוכחה לקיומו של קשר סיבתי בין תנאי עבודתו למצבו
 28 הרפואי עליו עמדנו לעיל – ועל כן החלטנו להכיר בליקוי ממנו סובל התובע (Sec
 29 שפה) כפגיעה בעבודה.
 30

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ב"ל 43294-01-18

- 1 18. בנסיבות העניין, על הנתבע לשלם לתובע שכ"ט עו"ד בסך כולל של 5,000 ₪ תוך
 2 30 יום.
 3
 4 19. במידה ומי מהצדדים יבקש לערער על פסק דין זה עליו להגיש ערעור לבית הדין
 5 הארצי לעבודה בירושלים וזאת בתוך 30 יום מיום קבלת עותק מפסק הדין.
 6
 7 ניתן היום, י"ג תמוז תש"פ, (05 יולי 2020), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.
 8
 9
 10

מר אריה להב
נציג ציבור מעסיקים

מוסטפא קאסם
שופט, סגן הנשיא

גבי יהודית שמעוני
נציגת ציבור עובדים

